

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
Биро за развој на образованието
СКОПЈЕ

Примено:	15. 10. 2010		
Орг. единица	Број	Прилог	Вредност
07	3769/1		

Архивски број	0705
Вредност	Тромбон
К.П. бр.	10. 10. 2010
С.П. бр.	578

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 58/00, 44/02 и 82/08) и член 31 од Законот за основно образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 103/08, 33/10 и 116/10), министерот за образование и наука ја утврди наставната програма по предметот **тромбон** за III одделение на шестгодишното основно музичко образование.

АРХИВСКИ ПРИМЕРОК

**НАСТАВНА
ПРОГРАМА**

ОСНОВНО МУЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ

**ШЕСТГОДИШНО МУЗИЧКО
ОБРАЗОВАНИЕ**

Скопје, 2010

ТРОМБОН

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО**

ВОВЕД

Целта на наставата по тромбон е на учениците да им се развива љубов, интерес кон инструментот и музиката и да ги оспособува за изразно солистичко, камерно и оркестарско музицирање. Да се развива естетско вреднување и емоционално доживување на музичките дела, поткрепени со музички знаења по однос на нивните содржини и форма.

Според наставникот план тромбонот започнува да се изучува во II (второ) одделение со наполнети 9-10 години, а наставата трае 6 учебни години. Часовите се одржуваат со индивидуална настава.

- Неделен фонд е 2 часа по 30 минути, односно годишен фонд од 72 часа.
- Статус на предметот: задолжителен.

1. ЦЕЛИ НА ПРЕДМЕТОТ ЗА РАЗВОЈНИОТ ПЕРИОД ВО II И VI ОДД.

Ученикот/ученичката:

- да се запознае со инструментот и неговите карактеристики и изразни можности;
- да се запознае со основите на дишењето, зуењето, усна поставка и дијафрагмата теоретски и практично;
- да ги запознае и проширува знаењата за изразните можности на инструментот;
- да усвои потребни знаења за мелодиско и ритмичко читање и свирење на нотен текст;
- да се здобие со искуства за свирење на нотен текст со посложена мелодиско ритмичка и хармонска структура;
- да научи правилно да свири скали;
- да го развива внатрешниот слух;
- да се оспособи за соло, камерно и оркестарско музицирање;
- да придонесува за развивање на музичката меморија;
- да се поттикнува за работа во дует и во поголем состав за заедничко музицирање;
- да стекне самодоверба во изведување на музичкиот текст.

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВАТА ВО III ОДДЕЛЕНИЕ

Ученикот/ученичката:

- да продолжи да ги совладува изразните можности;
- да го продлабочува интересот кон инструментот и музиката;
- да зазема правилно држење на телото при свирењето;
- да развива способност за мелоди и песни со разновидна ритмичка и мелодиска линија;
- да развива способност за прецизно интонирање на тонски висини;
- да развива способност за доживување и изразување на музиката;
- да го развива музичкиот вкус и критичкото мислење;
- да придонесува за негување на култивирани пријатен тон и чиста интонација;
- да ја развива креативноста;
- да го открива и почитува сопственото музичко изразување и да го почитува музичкото изразување на другите;
- да стекнува љубов кон класичната музика;
- да стекнува сознанија за музичката култура на своето опкружување.

3. КОНКРЕТНИ ЦЕЛИ

Натсавен предмет – тромбон - III одделение			
Тема I – Работа со инструментот и поддршка на правилно поставување на ученикот			
Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
<p>Правилно да ракува со инструментот, да ги користи сите негови делови, да го одржува, чисти, да се користи со него.</p> <p>Поставеност на ученикот</p> <ul style="list-style-type: none"> -Поставување и држење на инструментот; - агол на поставеност на инструментот; - Стабилно стоење на двете нозе. - Поставување на главата во правилна исправена позиција. <p>Ученикот да ги продлабочи знаењата за инструментот неговите карактеристики , историскијат и употреба.</p> <p>Правилна употреба на дијафрагмата:</p> <p>Задржување на амбжурот на устата:</p>	<p>J. Михалек-Школа за тромбон</p> <p>P. Миллер –Школа за тромбон 1</p> <p>В. Блажевич-Школа за тромбон 1</p>	<p>Инструмент</p> <p>Постановка</p> <p>Амбжур</p> <p>Звук и тон</p> <p>Скали</p>	<p>Задолжителна употреба на огледало во наставата, т.е. ученикот се поставува пред големо огледало за да може да добие појасна слика за поставеноста на рацете, главата и нозете, како и да биде во можност да ги воочува грешките.</p> <p>Задржување на чувството за контрола врз дијафрагмата при вдишување и издишување на воздухот.</p> <p>Редовно одржување на вежбите за вдишување и издишување со помош на столче.</p> <p>Контрола врз испуштањето и земањето на воздух како би се одржала моќта и интонацијата на тонот.</p> <p>Да се зголемува времето на вежбање со цел мускулите на усните да го задржат правилниот амбжур.</p>

<p>-Поставување на горната и долната усна</p> <p>-Отворање на грлото</p> <p>-Правилна дикција</p> <p>-Импостација и нејзин понатамошен развој</p> <p>Читање на нотен текст во бас клуч</p>			<p>Да се користи најчесто методот излагање на наставникот (монолошки), но секогаш во комбинација со методот на разговор (дијалошки).</p> <p>Забележување (опсервација) и метод на споредба.</p>
--	--	--	---

Тема II - Скали

ЦЕЛИ	Содржини	Поими	Активности и методи
<p>Да се научат технички скалите правилно да се изведуваат легато и портато.</p> <p>Да научи да ги свири дадените скали напамет без грешки.</p> <p>Да научи да ги свири трозвучите и четворозвучите на соодветните скали.</p>	<p>Ес-дур це-мол</p> <p>Бе-дур ге-мол</p> <p>Ф-дур де-мол</p> <p>Г-дур е-мол</p> <p>Ц-дур а-мол</p> <p>Д-дур х-мол</p>	<p>Скали:</p> <p>Дурска и молска</p>	<p>Да се научат скалите да се свират во една октава.</p> <p>Сите скали да научи да ги свири заедно со трозвук и четворозвук.</p> <p>Молските скали се свират – хармонска, мелодиска, а на враќање природна.</p> <p>Метод на демонстрација, монолошки метод, дијалошки метод, и метод на споредба.</p>

Тема III – Технички вежби

Цели	Содржини	Поими:	Активности и методи
<p>Да ја развие техниката на свирење на инструментот (да постигне повисок степен на контрола на дишењето, начинот на произведување на тонот). Да ја усовршува контролата на дишењето. Да изведува Атака. Да ги применува различните техники на артикулација на тонот: стакато, легато, портато, тенуто и др. Да ги применува триолските движења и пунктираните ноти. Да го развива чувството за метро ритмичка пулсацијаи темпо. Да ги совладува зададените вежби во соодветно темпо. Да ја негува правилната интонација.</p>	<p>В.Блажевич – Школа за тромбон И дел. Р.Милер- Школа за тромбон И дел.</p>	<p>Артикулација: Стакато Легато Тенуто Метрика Нотни Вредности</p>	<p>Различна употреба на јазикот како средство за артикулација. Метод на демонстрација, монолошки метод, дијалошки метод и метод на споредба, обиди и грешки.</p>

Тема IV – Етиди

Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
<p>Да го совладува нотниот текст на зададените етиди.</p> <p>Да ја развие техниката на свирење на инструментот.</p> <p>Да го куптивира звукот на изведбата на инструментот.</p> <p>Да ја усовршува прецизноста на изведбата.</p> <p>Да ја усовршува контролата на дишењето.</p> <p>Да ја развие синхронизацијата на десната рака, јазикот и дишењето.</p> <p>Да ги усовршува различните техники на артикулација на звукот.</p> <p>Да ја развива музичката меморија.</p> <p>Да го развива чувството за метроритмичка пулсација и темпо.</p>	<p>Ј. Михалек-Школа за тромбон</p> <p>В. Џорнети- Етиди и дуети (И книга)</p>	<p>Етиди</p> <p>Артикулација</p> <p>Стакато</p> <p>Легато</p> <p>Динамика</p> <p>Темпо</p> <p>Тенуто</p>	<p>Користење на етиди со различен карактер, брзи, бавни, технички и мелодиски.</p> <p>Метод на демонстрација, моңолошки метод, дијалогски метод и метод на споредба.</p> <p>Свирење на зададените етиди со ЦД.</p>

Тема V – Композиции со клавирска придружба

Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
<p>Да го совладува нотниот текст на зададените композиции.</p> <p>Да го култивира звукот на изведбата на инструментот.</p> <p>Да воспостави правилен сооднос со клавирската придружба.</p> <p>Да ги интерпретира зададените мелодии со одредена стилска мотивација.</p> <p>Да ја усовршува прецизноста на изведбата.</p> <p>Да почитува нотни вредности во одредено темпо.</p>	<p>В. Блазеевиц-Збирка раздвижен тромбон</p> <p>К. Барнс-Мали уметници</p> <p>Г. Б. Перголези- Арија</p> <p>Ф. Шуберт – Серенада и дела по слободен избор на наставникот во зависност од напредокот на ученикот.</p>	<p>Корепетиција</p> <p>Пијано</p>	<p>Проби со пијано придружба.</p> <p>Метод на демонстрација, монолошки метод, дијалошки метод и метод на споредба.</p> <p>Поставување на композиции.</p> <p>Слушање на музика.</p> <p>Учество на концерти и натпревари.</p>

4. ДИДАКТИЧКИ ПРЕПОРАКИ

- Препораки за користење на годишниот фонд на часови (ориентационо планирање на наставните часови по наставни теми и целини)
 - Тема I – Повторување од претходната учебна година – 2 часа
 - Тема II – Скали 20 часа
 - Тема III – Технички вежби 20 часа
 - Тема IV – Етиди 15 часа
 - Тема V – Композиции со клавирска придружба 15 часа
- *Наставни средства:*
 - инструмент;
 - усник;
 - учебници врз основа на програмата;
 - посета на концерти и други мизички манифестации;
 - Интернет, образовни софтвери;
 - списанија;
 - аудио – визуелни средства.

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Постигањата на учениците се оценуваат континуирано во текот на целата година. Во текот на наставата редовно се следат и вреднуваат постигањата на учениците, се прибираат показатели за нивните активности, мотивираноста за учење, соработката со другите и сл. Наставникот ја оценува способноста на ученикот за аналитички приод во изучувањето на дадените музички дела; техниката на изведбата на дадените музички дела и нивната уметничка интерпретација. За секое тримесечје се добива оценка на поминатиот материјал, според критериумите за оценување на учениците по овој предмет. Оценувањето се врши со помош на континуирано следење на напредувањето на ученикот на редовните часови, јавни часови и настапи, концерти, натпревари и годишни испити по инструментот. Ученикот кој ќе покаже незадоволителни резултати во поглед на техничко-уметничка интерпретација на музичките дела и нема да го реализира предвидениот задолжителен материјал по предметот се упатува на поправен испит.

Годишен испит во јуни

Скали: две скали (дурска и молска со тризвук).

Етиди: 2 етиди од наведената литература, со различен карактер (една мелодиска, една техничка).

Една композиција со клавирска придружба.

- Оценувањето е описно со краток опис.

6. ПРОСТОРНИ УСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗИРАЊЕ НА НАСТАВНИТЕ ПРОГРАМИ

Целите и задачите на наставниот предмет тромбон ќе се реализираат во кабинет за индивидуална настава, опремен со потребните наставни и нагледни средства, според нормативот за музичкото училиште.

7. НОРМАТИВ ЗА НАСТАВЕН КАДАР

Завршен VI/1 степен, факултет за музичка уметност, вокално инструментален оддел инструмент тромбон. Наставникот треба да има стекнато педагошко-психолошка и методска подготовка и положен стручен испит.

8. ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Ученикот треба да е правилно поставен, правилно да дише, правилна употреба на јазикот, да разликува и практикува стакато и легато и успешно да ја совлада наставната програма во согласност со својните карактеристики на ученикот.

Изготвил: работна група формирана со решение бр. 02-1223/1 од 09.04.2010 година,

координатор Аница Витанова, советник во Бирото за развој на образованието – Скопје

Контролирал: д-р Насе Кондовски, раководител на одделение во Бирото

Одобрил: м-р Митко Чешларов, раководител на сектор во Бирото.

9. РЕШЕНИЕ И ДАТУМ НА ДОНЕСУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по предметот тромбон за III одделение на деветгодишното основно музичко и балетско образование на предлог на Бирото за развој на образованието, ја донесе

на ден 15. 10. 2010
Скопје

Министер

Никола Тодоров